

*Г. Кузнецова,
науковий керівник – Д.В. Веремчук,
ДВНЗ “Українська академія банківської справи НБУ”*

ПОДАТКОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО БІЗНЕСУ

Значущість і важливість сектора малого бізнесу для сучасних ринкових економік не викликає сумнівів ні у вітчизняних, ні у закордонних вчених. Малі підприємства, на відміну від великого бізнесу, не виводять власні виробництва за кордони країн, тим самим вони можуть забезпечувати створення нових і збереження старих робочих місць. Окрім цього, саме малий бізнес служить базою формування середнього класу. Таким чином, досягнення стійкого і стабільного розвитку сектора малого бізнесу є одним з пріоритетних завдань.

У системі функціонування малих підприємств, незалежно від виду їх діяльності, одне з головних місць займають податки і збори, що сплачуються в бюджети різних рівнів. За оцінкою керівників малих підприємств проблеми, які найбільше заважають розвитку малого бізнесу в Україні, – високі податки та їх велика кількість, малі підприємства мають низький рівень ліквідності та підвищений рівень ризиків.

В Україні діють два режими оподаткування для суб'єктів малого бізнесу:

- загальна система оподаткування;
- спрощена система оподаткування.

Загальна система оподаткування, яку використовують без будь-яких застережень, включає сплату податку на прибуток, податку на додану вартість, акцизного збору та інших податків і зборів.

Спрощена система оподаткування передбачає заміну сплати сукупності встановлених законодавством України практично всіх видів податків і зборів (загальна система оподаткування) сплатою єдиного податку, що вираховують за результатами господарської діяльності за звітний період.

Спрощена система оподаткування спрямована насамперед на спрощення системи податкового обліку та звітності, а також на створення прозорих та простих процедур стягнення податків, зменшення надмірного податкового навантаження.

Суб'єкт підприємництва в момент реєстрації платником податків стає перед вибором системи оподаткування і виходить з таких параметрів: величина виручки, яка планується; кількість персоналу підприємства; оцінка попиту з урахуванням того, що ціна запропонованих товарів (робіт, послуг) не міститиме податку на додану вартість; зниження витрат на підготовку та подання податкової звітності тощо.

Тому поява альтернативних фіскальних технологій для суб'єктів малого бізнесу вимагає попередніх економічних розрахунків, які б дали змогу з

високим ступенем вірогідності оцінити доцільність (вигідність) переходу на ту чи іншу систему. Ці розрахунки полягають у зіставленні усіх витрат, пов'язаних з оподаткуванням за звичайної та спрощеної системи.

Об'єктом дослідження є МПП "КВДК", яке має задовільний фінансово-господарський стан, враховуючи специфіку діяльності і загальноекономічне середовище, в якому перебуває суб'єкт господарювання.

Підприємство знаходиться на загальній системі оподаткування, що забезпечує йому економію ресурсів від 5-20 тис. грн. порівняно із застосуванням альтернативної системи.

Виходячи з цього можна зробити висновок, що спрощена система не зменшує податковий тягар для господарюючого суб'єкта, а навпаки посилює його.

Виявлені недоліки вказують на те, що система потребує доопрацювання і реформування. На жаль, сьогодні немає єдиної узгодженої позиції у підприємницькому середовищі щодо реформування схеми спрощеної системи оподаткування у стратегічній перспективі. Нині розв'язання накопичених у податковій сфері протиріч більшою мірою пов'язують з необхідністю створення єдиного правового поля у сфері податкових відносин. У першу чергу необхідно прийняти Податковий кодекс, який стане основою, передумовою здійснення податкової реформи.

Податкова система як сфера державного регулювання в системі ринкової економіки виконує низку важливих функцій – фіскальну, розподільчу, контрольну і стимулюючу. Саме регулювання-стимули та їх місце в оподаткуванні визначають те, наскільки політиці оподаткування вдалося позбутися пріоритетності карально-фіскальних і жорстко розподільчих методів. Саме стимулюючої функції сьогодні вкрай бракує вітчизняному оподаткуванню.

Оскільки сфера малого підприємництва в Україні доволі нова, то варто активніше запозичати досвід інших країн, система оподаткування яких повною мірою сприяє розвитку малого бізнесу.

Тому напрями удосконалення податкової політики у сфері оподаткування підприємництва, які стимулюватимуть розвиток малого бізнесу в Україні можна сформулювати таким чином:

- 1) скасувати спрощену систему оподаткування та звітності як таку, що створює нерівні умови оподаткування для різних суб'єктів господарської діяльності, а також умови для ухилення від оподаткування;
- 2) встановити "прогресивну" шкалу ставок оподаткування для різних обсягів виручки платника єдиного податку;
- 3) внести зміни до певних елементів діючої системи спрощеного оподаткування: види діяльності, на яких дозволяється застосовувати спрощені методи оподаткування та обліку, перелік податків, замість яких сплачується єдиний податок, ставки, граничний обсяг виручки, який дозволяє застосовувати спрощену систему тощо.

Можливо засвоєння світових принципів податкового регулювання, зокрема, у сфері малого бізнесу, нам допоможе швидше позбутися фіскальної податкової політики.

Кузнецова, Г. Податкове регулювання розвитку підприємств малого бізнесу [Текст] / Г. Кузнецова // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: погляд у майбутнє: збірник тез доповідей XI Науково-практичної конференції студентів (22 квітня 2008 р.) та XII Науково-практичної конференції студентів (23 квітня 2009 р.). – Суми: УАБС НБУ, 2009. – С. 25-27.